

Overweging bij Psalm 139 en bij Marcus 9: 30-37

Zondag 19 september 2021, vredeszondag

ds. Dick Snijders

Gemeente van Jezus Christus,

Gisteren was ik in het dorp waar ik geboren ben.

Ik liep daar op de begraafplaats.

En met mijn gedachten bij deze zondag, vredeszondag, viel het me op dat op veel grafstenen stond geschreven: 'Rust in vrede.'

Soms stond er 'rust zacht' en soms gewoon 'hier rust ...', maar toch het meest 'rust in vrede'.

Het beeld dat daaruit naar voren komt, is dat het leven van begin tot einde strijd geeft, dat het leven moeizaam is en vermoeiend.

De dood brengt uiteindelijk rust.

Als we nu vredeszondag houden, gaat het niet over vrede na dit leven, maar om vrede in het leven.

Vrede in het leven blijkt geen zaak van rust te zijn.

Vrede is iets waaraan gewerkt moet worden.

We moeten er iets voor doen.

Toen ik gisteren ook mijn schoonvader bezocht, keek hij naar de herdenking van de luchtlandingen op de Ginkelse Hei op de televisie.

Operatie Market Garden heeft zijn sporen nagelaten in deze streken, in de harten van de mensen en ook aan dit kerkgebouw.

Deze laat zien dat vrede, en vrijheid, niet vanzelf komen.

Vrede en vrijheid moeten verworven worden en verdedigd.

Nu 77 jaar later is er nog steeds geen oorlog in ons land en ook niet in de buurlanden.

Dat geeft een goed gevoel; we mogen daar dankbaar voor zijn.

Er is geen oorlog tussen de staten.

Maar hoe is het binnen de staten, in de samenleving, gesteld?

Hoe zit het met de bestaanszekerheid, met de verdeling van ruimte, met de kansen die ieder heeft?

Welke bronnen van conflict sluimeren onder de oppervlakte en laaien telkens opnieuw op?

Wordt er vrede ervaren, voelen mensen zich veilig?

Of om het thema te concretiseren: hoe inclusief is onze samenleving?

Mag iedereen volledig en volwaardig meedoen of alleen degenen die in een bepaald hokje passen?

Wat doen we dan met wie niet in het hokje past?

Psalm 139 is een van de meest geliefde psalmen in de Bijbel.

Het is een lied van gekend zijn door God, een lied van warmte en nabijheid.

God is voor ons en achter ons, om ons heen en in ons, hier en daar, nu en straks.

Heel anders dan die heftige strijdpsalmen vol geweld waar we niets mee kunnen.

En dan toch in de tweede helft, als we bijna rustig in slaap gesukkeld zijn met de zin 'ontwaak ik, dan nog ben ik bij u', klinkt ineens heftig 'God, breng de zondaars om' en 'ik haat die God haten zo fel als ik haten kan; tot vijanden zijn zij mij'.

Meteen zijn we klaarwakker en van slag.

Geïrriteerd misschien wel.

Wat doet dit soort uitspraken in onze Bijbel, in een verder zo mooie psalm?

Moeten we strijders voor God worden met haat in het hart?

Natuurlijk zijn er mensen of omstandigheden die ons dwarszitten, die ons geluk verstoren.

'Als die er niet zou zijn of als dat eens anders was ...'

Maar vijanden die we haten?
Dat klinkt wel erg heftig.

Het is misschien een correctie op dat heftige gevoel dat de psalm eindigt met 'doorgrond mij, God, ken mijn hart, zie of ik geen verkeerde weg ga'.
Met andere woorden: als ik de haters haat, dan haat ik misschien mijzelf?
Laat mij een mens zijn om van te houden.

Een psalm lezen is een psalm bidden.
Zijn er mensen die deze psalm van Gods nabijheid niet mogen bidden door wie ze zijn of door wat ze doen?
Ik weet wel zeker dat er mensen zijn die deze psalm niet kunnen bidden, omdat ze afgewezen worden en nagewezen.

Uitsluiting is een subtiel mechanisme dat je vooral voelt als het je treft; als jij het bent die er niet bij hoort.
Onvrede, conflict, oorlog begint met uitsluiting en eindigt met opsluiting in hokjes waar je niet meer uit komt.
Vrede begint bij inclusiviteit, bij erbij horen, bij dichterbij mogen komen.
Ze zeggen dat we moeten leren spreken over hij, zij, die of hun.
Misschien moeten we gewoon 'jij' zeggen en 'ik'.
'Jij' en 'ik' maakt 'wij'.

Uitsluiting is een subtiel mechanisme, bijvoorbeeld via de social media als we alleen onze successen tonen.
In het dorp waar ik geboren ben ging dat niet via social media.
Die waren er nog niet.
Het was fysieker: geen foto's, maar een bezoekje.
Kijken hoe het bankstel staat bij Mien en het dressoir met plastic rozen.
Dat ken ik nog van vroeger hoe je je vooruitgang wilde tonen aan de hele familie: nieuw behang, nieuwe meubelen, nieuwe kleren, nieuwe auto.
Het deed ook zeer aan de ogen.
Het was niet voor iedereen weggelegd.

Vervreemding, uitsluiting, kan ook plaatsvinden als je je eigen dorp niet meer herkent, door wat gesloopt is, vernieuwd, bijgebouwd, door de andere mensen en de andere sfeer.
Door een straatbeeld met vreemde mensen met vreemde gewoonten.
Ik ben bang als ik de gezichtsuitdrukking van de ander niet begrijp.
Ik ben bang als ik de taal van de ander niet versta.
Hoor ik er nog wel bij?
Dan steekt weer andere haat de kop op, racisme, vreemdelingenhaat, anti-homogeweld.
Mensen willen zich handhaven, heersen en overheersen, dominant zijn.

Navolging van Christus leert ons iets heel anders.
Niet om trendy te zijn, maar gewoon als indruk vanuit de Bijbel.
We lezen dat de leerlingen van Jezus ruzie zoeken over wie de belangrijkste is, over wie er toe doet en wie er dan automatisch niet toe doet, over wie het voor het zeggen heeft, over wie normaal is en dus de norm zet.
Daar zijn wij van nature mee bezig en we lezen in de krant, we zien op de televisie of ervaren aan den lijve waar dat toe leidt.

De leerlingen hebben de uitspraak van Jezus niet alleen niet begrepen; het is alsof ze hem helemaal niet hebben gehoord - de uitspraak dat de Mensenzoon eerst verraden zal worden en dat Hij zal sterven voordat Hij zal opstaan.

Dat is een heel andere weg.

Jezus antwoordt op hun vragen: 'Wie de belangrijkste wil zijn, moet de minste van allemaal willen zijn en ieders dienaar.'

Jezus zet een kind centraal, een kind dat helemaal niets voorstelt, waarvan we niet weten wat eruit zal voortkomen, hoe het kind zich zal ontwikkelen.

Een kind dat niet voor zichzelf kan zorgen en dat afhankelijk is.

Als iemand één zo'n kind opneemt, dan staat de Mensenzoon op, is de hemel op aarde dichtbij, komt God bij ons thuis.

We begonnen immers over vertrouwen op God en over zijn nabijheid.

Daar moeten we verder mee kunnen komen.

Het begin is niet zo moeilijk.

Als we samen Psalm 139 bidden en daarbij alleen aan onszelf denken en niet aan een ander die ...

Laat het waar zijn, dat voorzover het aan ons ligt, we bij leven kunnen rusten in vrede.

Wat doe jij in vredesnaam?

Amen.